

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**77-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

16 травня – 22 травня 2025 р.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ АНГЛІЙСЬКОГО ТА УКРАЇНСЬКОГО СЛЕНГУ: ПОХОДЖЕННЯ, РОЗВИТОК, ФУНКЦІОНУВАННЯ

Англійський сленг має давню історію: вже у XVI столітті в англійських п'єсах (В.Шекспіра) трапляються розмовні жаргонні вирази, як (sneer – докір, осуд, foison – достаток, багатство, miching – підлий, підступний, bluster – буря, негода) [5]. Особливо інтенсивно неформальна лексика розвивалася в 1800-ті роки, коли з'явилися перші словники сленгу (1785 року видано «Classical Dictionary of the Vulgar Tongue» Ф. Гроуса) [5], а у XIX ст. побачили світ багатотомні зібрання сленгової лексики.

Український сленг формувався на основі різноманітних просторічних говірок ще з XVIII–XIX ст. Відомий приклад – бурсацький жаргон семінаристів тієї доби (диміти – переживати, нервувати, морозити – поводитися байдуже, ігнорувати когось, настрочити – написати, швидко щось створити), що був поширений наприкінці XVIII – упродовж XIX століття [4, с.171]. Існували також окремі професійні й мандрівницькі арго (наприклад, сленг сліпих кобзарів-лірників на Полтавщині) [2, с.186], які заклали підґрунтя для сучасного українського сленгу.

Сленг обох мов виникає у середовищі закритих соціальних груп та субкультур – від молодіжних рухів і професійних груп до кримінального середовища (злодійський жаргон) [2, с.220]. Первинно така лексика слугує внутрішнім засобом спілкування в межах групи, але згодом виходить назовні: популяризується через масову культуру (музику, кіно, літературу) та стає основою технічного прогресу (нові реалії вимагають нових назв, сленг з'являється на просторах інтернету тощо).

Лінгвістично сленг характеризується творчим підходом до мови. Йому притаманна активна метафоризація значень та експресивна образність: сленгові вислови насичені переносними значеннями, яскравими прізвиськами і жартівливими порівняннями, що надають їм емоційного забарвлення (конотація) [3, с.223]. Відбуваються і глибокі семантичні трансформації – звичні слова набувають нового, часто іронічного змісту. Сленгове словотворення виходить за рамки літературної норми: використовуються нестандартні моделі утворення слів (типові словотвори сленгу включають афікси, аббревіатури, контамінації тощо), що породжує велику кількість неологізмів [3, с.225].

Лексика сленгу в англійській та українській мовах охоплює подібні тематичні групи – найбільш актуальні й неформальні сфери життя.

Помітне розмаїття сленгових назв на позначення грошей та матеріальних цінностей (анг: bread, bucks, cash, укр: дукати, лаве, капуста), вираження емоцій і почуттів (анг: bummed, hyped, wired, укр: кайф, агритись, вайб), та неофіційного спілкування та стосунків. Окремі пласти становить студентський жаргон про навчання й сесію, а також прізвиська і характеристики для різних соціальних ролей (наприклад, зневажливі назви на кшталт «ботан», «душніла», «нерд» за старанного учня або невдахи) [5].

Український молодіжний сленг активно запозичує модні вирази з англійської: повсюдними стали англіцизми та інші іншомовні запозичення. Нерідко відбувається пряме калькування популярних англійських фраз. Приміром, в розмовах молоді можна почути слова «окей», «соррі», «хай» (hi), «бай» (bye), «френд» (friend), тощо – такі запозичені елементи вже стали звичними у повсякденному спілкуванні. Українці часто несвідомо вживають його, вважаючи «модним» і сучасним стилем спілкування [1, с.3].

Англійський і український сленг, попри різне походження, мають багато спільного: обидва виникають як некодифіковані соціолекти певних груп, виконуючи схожі функції (невимушене спілкування, гумор, протест), активно використовують метафори, евфемізми, запозичення, новотвори, мають близьку тематику (мода, музика, техніка, стосунки тощо), формують групову ідентичність та оновлюють мову, поступово переходячи в розряд загальноживаних слів. Водночас англійський сленг має довшу історію (від XVI ст.) та значні діалектні варіації, тоді як український тривалий час розвивався в умовах мовної інтерференції, особливо з російським жаргоном, і лише з кінця XX ст. активно модифікується. Важливі також відмінності в характері запозичень: український сленг активно засвоює англіцизми, адаптуючи їх через словотвір (трушний, ламповий), натомість англійський частіше продукує інтернаціоналізми та утворює аббревіатури й акроніми (OMG, YOLO).

Література:

1. Бережницька Х. Б. Молодіжний сленг як своєрідний засіб вербалізації явищ буття. *Студентські наукові записки. Серія «філологічна»*. 2011. №4. С. 3-5.
2. *Енциклопедія українознавства: Словникова частина. Доповнення. Париж - Нью-Йорк: Молоде життя, 1995. Т. 11. 398 с.*
3. Руденко М. Ю. Дослідження сленгу в мовознавстві XIX ст. *Перспективні напрямки сучасної науки та освіти. Слов'янськ : Донбаський держ. ун-т, 2017. Вип. 9, ч. 1. С. 229–233.*
4. Ставицька Л. О. *Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови. Київ : Критика, 2005. 464 с*
5. Ewart, James (1999). *Contemporary British slang: an up-to-date guide to the slang of modern British English. NTC/Contemporary Publishing Company. 256p.*